

N:o 80.

Af Herr **Sven Nilsson**: Om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående vidtagande af åtgärder för utfående från Danmark af der befintliga handlingar och kartor, rörande sådana Svenska provinser som förr tillhört Danska riket.

Inom hela vårt land är det ett känt förhållande, att i provinsen Skåne uppstått tvister mellan arendatorer och jordegare af sådan beskaffenhet och utsträckning, att de för många åstadkommit stora förluster och till och med hota det allmänna lugnet. Dessa tvister och denna oro hafva ingalunda upphört eller äro i aftagande, utan möjligen att förvänta i än mera beklagansvärd form än hittills. Om än anledningarne till dem någonstädes kunna finnas deruti, att arrendatorerne äro för hårdt betungade, så eger detta förhållande visserligen icke rum på alla ställen eller ens, så vidt mig känt är, på ett större antal. Deremot är det visst att hufvudsakliga grunden för dessa tvisters uppkomst består deri, att arrendatorerna blifvit bibringade den öfvertygelsen att deras innehafvande hemman äro eller borde vara deras lagliga tillhörighet, som fordom blifvit på obehörigt sätt frånhänd deras förfäder eller fordna brukare derå. De tro, att sådant lätt kunnat ske genom den rubbning i eganderätts förhållanden, som uppstått då provinsen öfverlemnades från Danmark till Sveriges Krona. Man hör personer, som hafva denna uppfattning, ofta yttra förmodan att i Danmark lära finnas handlingar, som skulle styrka deras rätt, om samma handlingar vore tillgängliga.

Det är en allmän pligt att meddela upplysningar och söka skingra missförstånd, och denna pligt minskas ingalunda under omständigheter, som här blifvit antydda, då en, fastän okunnig, likväl aktningsvärd och arbetsam allmogeklass, just till följd af sin brist på kunskap, låtit missleda sig. Jag tror att medel förefinnas, hvarigenom nämnda missförstånd åtminstone i någon mån kan skingras. Det är bekant, att i

Köpenhamn finnas förvarade en mängd handlingar och äfven kartor, som angå från Danmark till Sverige afträdda provinser. Uppå af Kongl. Maj:t gifvet uppdrag har nuvarande Generaldirektör Falkman, under åren 1845 och 1846, förtecknat 7,545 särskilda i Kongl. Danske Geheimerarkivet förvarade handlingar, som röra provinserna Skåne, Halland, Blekinge, Gotland, Bohuslän och Jemtland. Uppenbart är, både att dessa dyrbara dokumenter och hvad mera sådant som finnes i Danmark, rörande fordna Danska men nu Svenska provinser, är af stor vikt, ej endast för rättsförhållanden i berörda provinser, utan ock för deras historia och minnen, samt att dessa dokumenter numera hafva ett ganska ringa, om ens något värde för Danmark.

Genom fredsfördragen i Roeskilde den 26 Februari 1658 och Köpenhamn den 27 Maj 1660, då Danmark afträdde till Sverige åtskilliga provinser, afslutades mellan de afhandlande magterna, att, när provinserna inrymdes Kongl. Maj:t och Sveriges Kronas fullmäktige, »då tillika hvad efterrättelse och dokumenter, som vid handen finnes, om ländernas och deri liggande godsens, lägenheter, räntor, ingäld, så ock om gränserna, råmärken och byskilnader samt hvad justitien angår, sådana skrifter, jordeböcker och underrättelser, tillika öfverleverardas skulle, såvida de finnas kunne och icke allaredes öfverlevererade vore.» Sverige har således obestriddig, på traktater grundad rätt till utbekommande af hvad som rör de då afträdda provinserna. Under så intima och vänskapliga förhållanden, som nu råda mellan båda ländernas konungar och folk, torde denna rätt knappt behöfva återropas för utlemnande från det ena landet till det andra af handlingar och kartor, som, der de nu finnas, äro utan gagn, men förvarade i det land de rätteligen tillhöra vore af oberäknelig vikt och stort intresse.

Att sådana handlingar i sednare tider öfverlemnats från ett land till ett annat, äfven då ingen förbindelse dertill förefunnits, vet man deraf, att Kongl. Maj:t genom nådigt Bref den 30 December 1824 befallde Landtmäteriets öfverdirektör, att från Kongl. Landmäterikontoret låta utlemna till Ryska regeringen kartor och handlingar rörande Estland och Liffland, till följd hvaraf 3,830 stycken sådana utbekommas; och Konungen af Bayern har för icke lång tid sedan låtit tillstålla Kongl. Maj:t i Bayerska arkiver förvarade handlingar, som röra Sverige, Norge och Danmark, för att på dessa riken fördelas.

Af här anförda skäl vill jag föreslå:

att Riksdagen hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhåller om vidtagande af åtgärder för utfående från Danmark af der befintliga handlingar och kartor rörande pro-

vinser, som förr tillhört detta rike, för att inom landet på lämpliga ställen, helst i de provinser dokumenterna angå, förvaras och allmänheten tillhandahållas.

Stockholm den 23 Januari 1869.

Sven Nilsson.

N:o 81.

Af Herr Sven Nilsson: Om beviljande af lån af allmänna medel för sänkning af Ifö-sjön i Willands härad.

Med undantag af de två sistförflutna riksdagarne hafva vid många föregående förslag blifvit väckta om understöd af allmänna medel för sänkning af Ifö-sjön i Willands härad af Christianstads län, och ännu en gång vill jag framkomma med ett sådant. Dervid skall jag icke upptaga tid eller utrymme med omnämmande af de anledningar, som orsakat att detta företag icke erhållit det understöd hvaraf det framför många andra varit förtjent, eller vidlyftigt framdraga de fördelar, som kunna vinnas; samt de skador, som kunna afvändas, om det kommer till utförande. Stats-Utskottet, till hvars behandling denna motion torde öfverlemnas, läser icke underlåta att ur handlingarne rörande detta sjösänkingsföretag, hvilka finnas hos Kongl. Styrelsen för Väg- och Vattenbyggnader, taga behöflig kännedom om vidden och värdet af de landvinningar och jordförbättringar, som derigenom kunna erhållas.

Jag anser mig endast böra nämna, att jag icke nu skulle framkommit med begäran om något understöd för detta företag, om jag icke insett, att det näppeligen läser komma att utföras utan sådant. Ifö-sjön är Skånes största insjö och dess stränder äro fördelade på många byalag i flera socknar samt följaktligen äfven på en mängd skiftesdelegare. Det är icke lätt eller rättare det är knappast möjligt, att, der så många, hvaraf största delen med små lotter, äro intresserade i ett företag, få